

11. Het goede voorbeeld geven begint bij ons

Francoise Oliveira
Marlous Vinkenvleugel

Teamkracht in de SWPBS-school: Praktische tips voor veerkracht en geloof in het team

****Begin met een gezamenlijke visie****

Formuleer als team wat jullie onder een positieve leer- en gedragsomgeving verstaan

****Gebruik teamdata****

Analyseer gedrags- en leerdata samen, bespreek patronen en vier successen

****Koppel teamkracht aan SWPBS****

Benoem teamafspraken expliciet binnen de 3-lagenstructuur van SWPBS

****Creëer ruimte voor reflectie****

Plan vaste momenten waarin teamleden successen en obstakels delen

****Ondersteun met leiderschap****

Schoolleiding versterkt teamkracht door erkenning, vertrouwen en gezamenlijke besluitvorming

****Zorg voor continuïteit****

Houd teamkracht levend door jaarlijks terug te koppelen, meten en vieren

Begin met een gezamenlijke visie

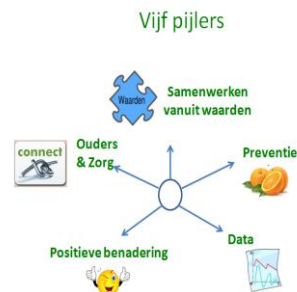
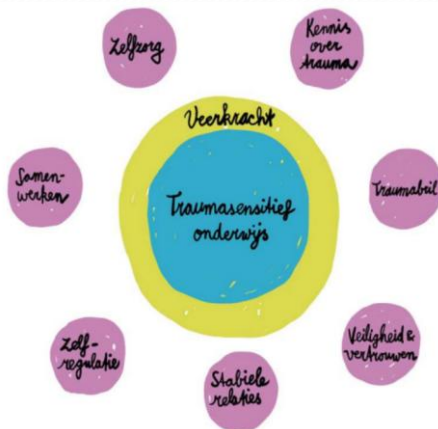
PBS en TSO binnen Educatief Centrum

Visie iHub: Wij werken toe naar een **veerkrachtige generatie**.

Hoe helpen PBS, TSO ons daarbij?

PBS en traumasensitief Onderwijs geven richting aan de basishouding van onderwijspersoneel op Educatief Centrum. Zodoende wordt het schoolklimaat verstevigd en versterkt en kan een optimale leeromgeving worden gecreëerd. Een positieve relatie met de leerkracht zorgt voor het vergroten van de veerkracht van leerlingen. De school als baken van veiligheid, rust en vertrouwen voor iedere leerling, door middel van onze ondersteuningsstructuur.

Een sterke ondersteuningsstructuur (piramide), rust op een stevig fundament. Het fundament is een **veerkrachtig schoolteam**. Daarvoor is een gezonde werkomgeving nodig met ruimte voor inspanning én ontspanning.

Zelfzorg is onderdeel van dit fundament. Zelfreflectie en onderlinge steun zijn belangrijke factoren: **hoe zorgen we goed voor onszelf en elkaar en behouden we samen een kalm brein?**

Systematisch aandacht besteden aan het behouden van een kalm brein; oog hebben voor jezelf én elkaar.

**WELKE 8 DINGEN DOE JE ALS EERSTE
ALS JE OP JE WERK KOMT?**

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

START WITH JOY

END WITH JOY

WELKE DAARVAN BRENGEN JE PLEZIER?

**ZITTE ER LEUKE DINGEN BIJ DE EERSTE
PAAR DINGEN DIE JE DOET?**

Oog hebben voor jezelf én elkaar

Briefing in de ochtend:

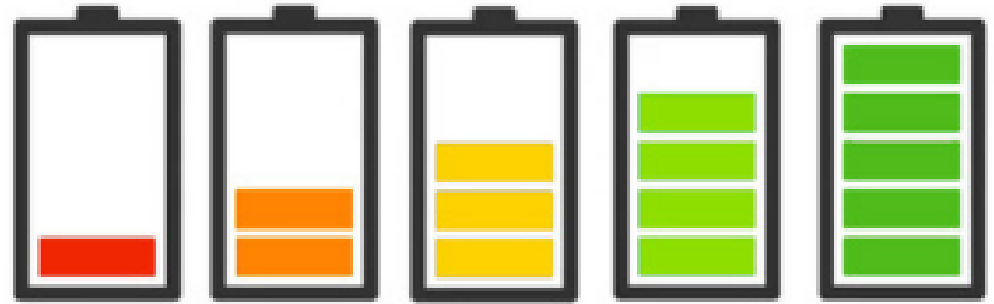
- Hoe zitten we erbij vandaag?

Check-in

Check in...

en, hoe voel je je nu ?!..

senang als een pisang?

een zuurpruim?

een rare snyboon?

Sloom als een pieper?

nietig als een erwtje?

verhit?

appelig?

Tof?!

uig?

in de krotten?

uitgeknepen?

een beetje pips?

zo blij als een prei?

Laat het me weten...

Belang Check in

Dit zegt het internet... 😊

Mentale aanwezigheid en focus: helpt om de "ruis" te lozen en de aandacht volledig op de huidige bijeenkomst te richten.

Verbinding en groepsgevoel: biedt de gelegenheid om als mens te verbinden, niet alleen als collega's. Dit versterkt de teamcohesie.

Emotionele veiligheid: verhoogt het vertrouwen en de psychologische veiligheid, waardoor mensen eerder geneigd zijn hun mening te geven.

Inzicht in de groep: inzicht in de 'temperatuur' van de groep: hoe zit iedereen erbij qua energie en betrokkenheid?.

Efficiëntie en verwachtingen: Door verwachtingen, zorgen of afleidingen direct te delen, voorkom je dat deze later in de meeting de communicatie belemmeren.

Inclusiviteit: iedereen krijgt de mogelijkheid om iets te zeggen, wat bijdraagt aan een meer inclusieve sfeer.

Oog hebben voor jezelf én elkaar

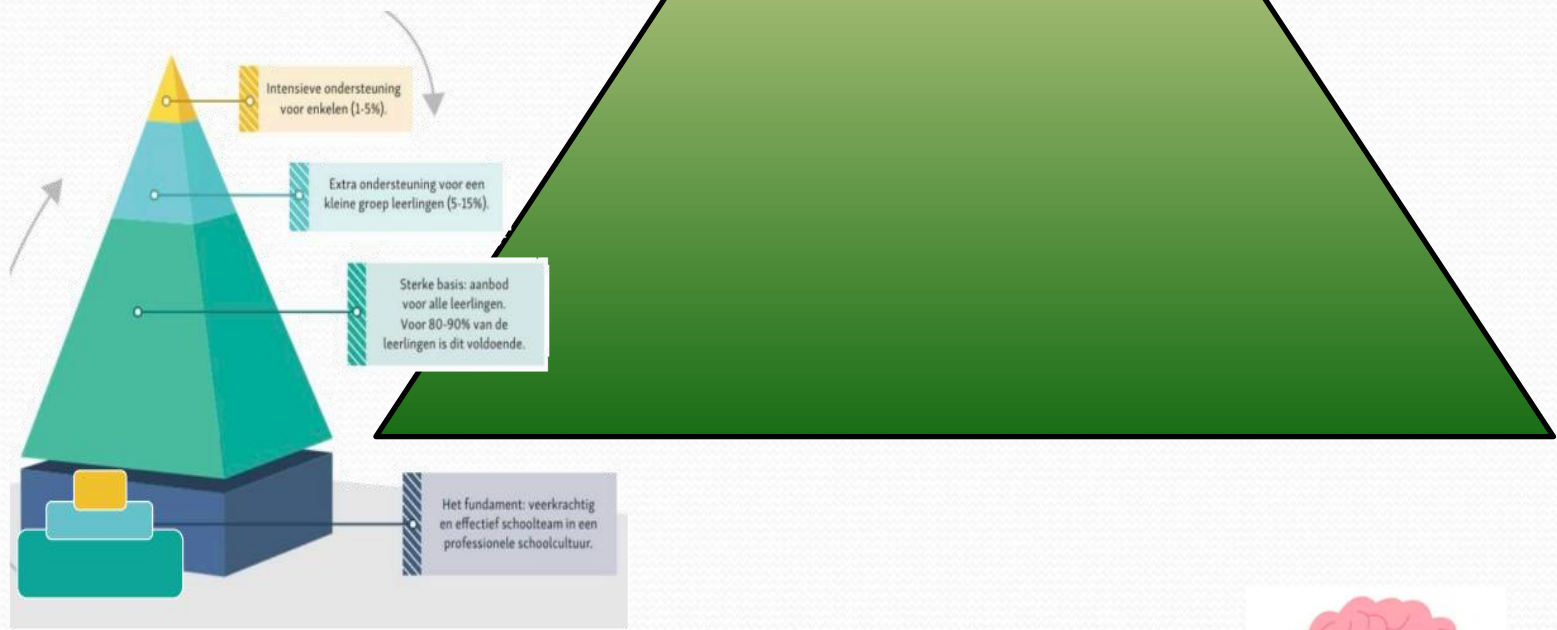
Briefing in de ochtend:

- Hoe zitten we erbij vandaag?
- Hoe gaat de dag verlopen?
- Waar hebben we elkaar nodig?
- Waar is voor wie, welke ondersteuning nodig?

Zelfzorg en een kalm brein als vast onderdeel van TSO/PBS aanpak

Zelfzorg op alle niveaus

Zelfzorg is onderdeel van het fundament

Je school als zandkasteel

De metafoor van het zandkasteel kunnen we toepassen op scholen. Stel je voor dat je school een zandkasteel is. En stel je dan voor hoe er in en rondom de school wordt gewerkt (gebouwd) aan mentale gezondheid en welbevinden van leerlingen en het schoolteam. Hoe ziet dat eruit? Kijk eens naar de onderstaande afbeeldingen. Welke afbeelding past het beste bij jouw school op dit moment?

- Vervang mentale gezondheid en welbevinden door zelfzorg.
- Op welke manier wordt bij jou op in en rondom de school gewerkt aan zelfzorg?
- Welke afbeelding past het beste bij jouw school op dit moment?

Van los zand naar samenhang

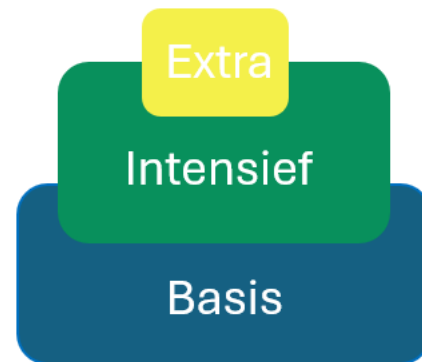
Over zandkastelen en piramides in het onderwijs

Laura Stroo en Hanneke Visser van Balen

(*Welbevinden op School (WOS)*, van Pharos en Trimbos-instituut)

Korte oefening in tweetallen:

Breng in kaart welke activiteiten op dit moment worden ondernomen t.b.v. van zelfzorg, probeer die weg te zetten in de zelfzorg-piramide

Teambreed nadenken over:

Wat willen we vooral behouden

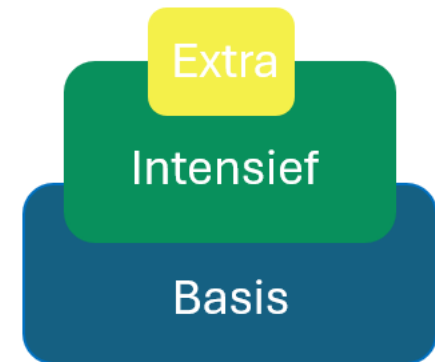
Wat zou verder versterkt kunnen worden?

Wat kunnen we beter veranderen?

Zelfzorgpiramide

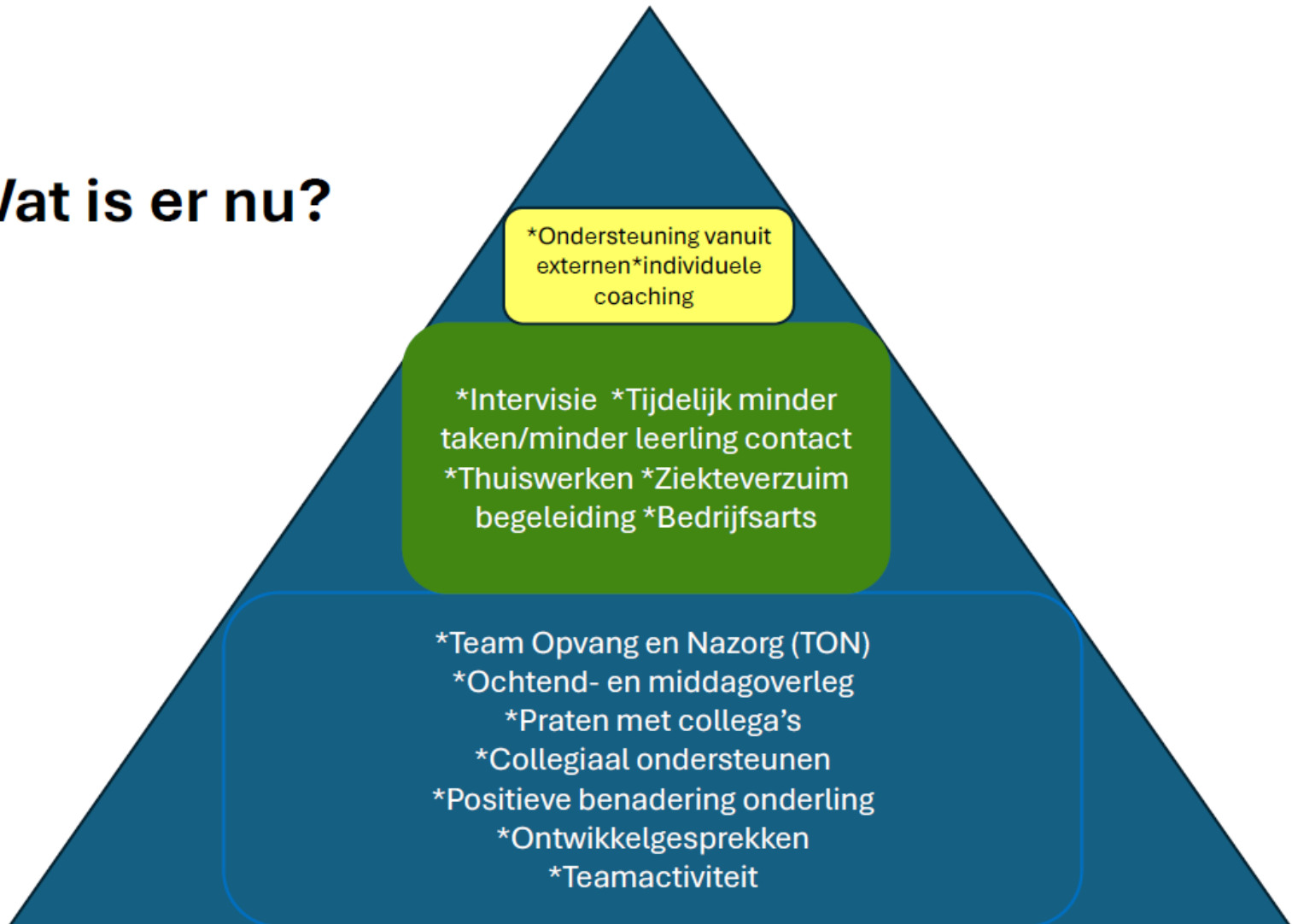
Wie spelen een rol bij zelfzorg binnen Educatief Centrum?

- iHub
- Schooldirecteur
- CvB
- Collega's onderling
- De collega's zelf

Op het Educatief Centrum

Wat is er nu?

PBS en TSO: afstemming in taal en handelen

Hoe gaan we om met signaalgedrag? Wat verwachten we van jou en wat mag je van ons verwachten

Samen zorgen we voor een veilige en sociale schoolomgeving door elkaar op een duidelijke en positieve manier te benaderen. Dit doen we op basis van Positive Behavior Support (PBS) en Traumasensitief Onderwijs (TSO).

De PBS-waarden zijn:

Ontwikkeling
& groei

Respect

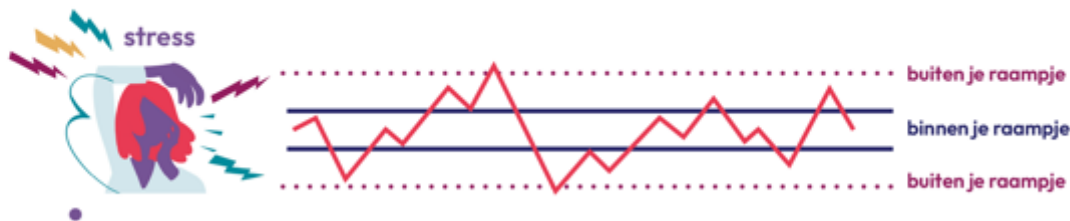

Vertrouwen

Zelfstandigheid

Wat kan je verwachten als het je niet lukt om mee te doen?

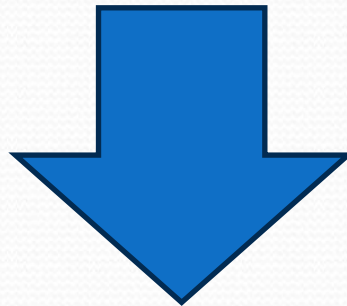
Omgaan met 'signaalgedrag': belang van een kalm brein

Je reageert bijvoorbeeld niet op instructies van de docent of trekt je terug. Dit noemen we signaalgedrag. Je kan het volgende van het schoolteam verwachten:

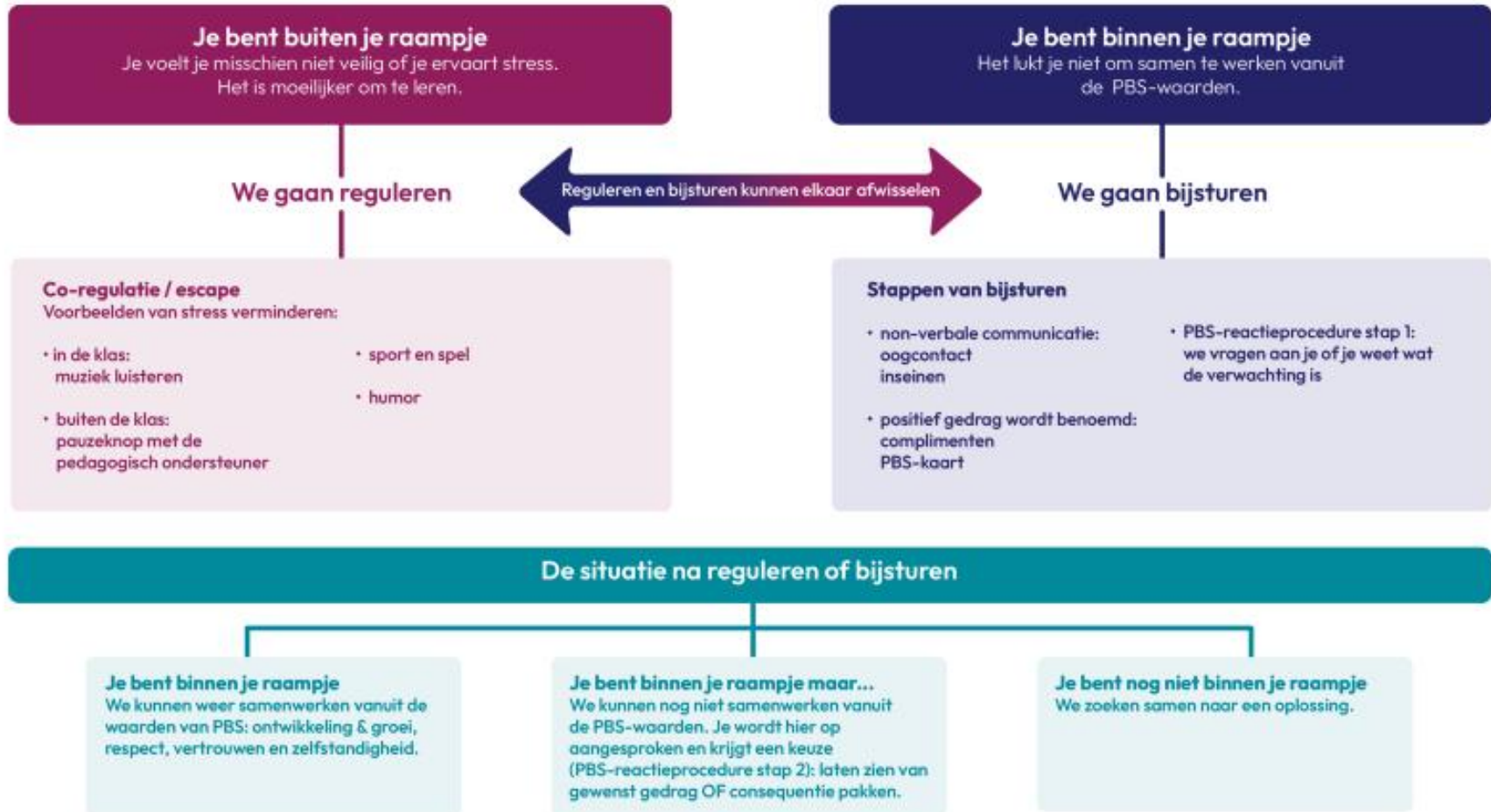
De schoolmedewerker checkt zelf of zij of hij een kalm brein heeft

Ja: dan gaan we werken met de onderstaande stappen.

Nee: dan wordt een collega gevraagd om te ondersteunen.

Reguleren versus bijsturen

Wat als er een onveilige situatie ontstaat? Dan kunnen de gevolgen een time-out, schorsing of verwijdering zijn.

We sluiten de dag af met een PBS-moment

Heb je vragen?

Het team van Educatief Centrum staat voor je klaar.

**Educatief
Centrum**
ihub • onderwijs

Wat is een PBS moment?

Hoe draagt een PBS moment (positieve afsluiting) bij aan het behouden van een kalm brein?

In ontwikkeling...

- Leeg format 'omgaan met signaalgedrag'; op maat in te vullen samen met de leerling
- Schoolbrede lessen om inhoud van de poster actief aan te leren:
 - Voorbeeldfilmpjes (co reguleren, aangesproken worden met de reactieprocedure)
 - Oefenen met het invullen van een leeg format
 - Kahoot
- Input leerlingen doorontwikkelen van de poster

Oog hebben voor uitdagingen en elkaar

Middagoverleg

Casuïstiek bespreken aan de hand van de GFA

Ook met een succescasus!

Kijken achter het gedrag
GFA/Traumabril

2. Gebeurtenis	1. Gedrag	3. Gevolg
Beschrijf 1 concrete situatie van de afgelopen week waarin het signaalgedrag plaats vond. Wat zijn triggers?	Beschrijf het signaalgedrag van de leerling in observeerbare termen. <i>gedrag</i>	Wat levert het de leerling op/ houdt het signaalgedrag in stand?
<i>gemelens</i>		

2. Gebeurtenis	1. Gedrag	3. Gevolg
Beschrijf 1 concrete <i>situatie</i> van de afgelopen week waarin het signaalgedrag plaats vond. <u>Wat zijn triggers?</u>	Beschrijf het <u>signaalgedrag</u> van de leerling in observeerbare termen.	Wat levert het de leerling <u>op</u> /houdt het signaalgedrag in stand?
☒ Niet meedoen en niet telefoon inleveren altijd. Wel iets beter, vooral als je met telefoonbat komt Triggers: ☒ spanning/ gespannen binnen komen ☒ op de groeps al iets gebeurd. ☒ onvoldoendes op toets <i>wil daar eigenlijk niet zijn</i>	☒ hoofd op tafel. ☒ wel aanwezig ☒ afzonderen ☒ afsluiten ☒ met niemand praten. ☒ oortjes in. ☒ met pieken en dalen.	☒ met rust gelaten worden ☒ afwijzing heeft dwijdelijkheid.
Gevoelens		Gedachten

Functie

Wat levert het de leerling dus op? (functie van het gedrag) Welke komt het meest voor en hoe zeker ben je van je hypothese in %?

- iets verkrijgen van leeftijdgenoten (aandacht/ bevestiging/veiligheid) met 0... % zekerheid
- iets verkrijgen (aandacht/ bevestiging/ veiligheid) van volwassenen met 60/70 % zekerheid
- Vermijden van taak/ situatie/ gevoel/ persoon met 100...% zekerheid
- Vermijden van taak/ situatie/ gevoel/ persoon met % zekerheid

De vermoedelijke functie van het gedrag is

gevoelen dat hij niet lekker in zijn vel zit (indirect)

2. Gebeurtenis	1. Gedrag	3. Gevolg
Beschrijf 1 concrete situatie van de afgelopen week waarin het signaalgedrag plaats vond. <u>Wat zijn triggers?</u>	Beschrijf het <u>signaalgedrag</u> van de leerling in observeerbare termen.	Wat levert het de leerling op/ houdt het signaalgedrag in stand?
LYANO WILT IETS HEBBEN MAAR KRIJGT NEE ALS ANTWOORD	BOOS KIJKEN NIET WILLEN BE WEGEN. JOLEDIG NEGEREN.	AANDACHT VAN DOCENT/ PO. TIJD ^{te lange} REKENEN. ONTWIJKEN VAN DE OPDRACHT
Gevoelens		Gedachten

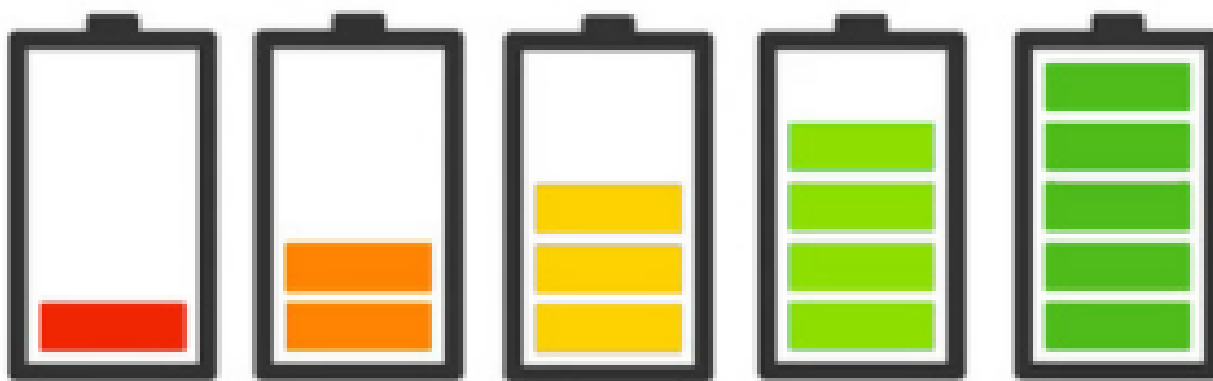
Functie

Wat levert het de leerling dus op? (functie van het gedrag) Welke komt het meest voor en hoe zeker ben je van je hypothese in %?

- iets verkrijgen van leeftijdgenoten (aandacht/ bevestiging/ veiligheid) met 80% zekerheid
- iets verkrijgen (aandacht/ bevestiging/ veiligheid) van volwassenen met 60% zekerheid
- Vermijden van taak/ situatie/ gevoel/ persoon met 45% zekerheid
- Vermijden van taak/ situatie/ gevoel/ persoon met% zekerheid

De vermoedelijke functie van het gedrag is AANDACHT

Check out

Checking out...

‘Stel je loopt nu naar buiten, je hebt haast want je wilt de trein halen, en je komt een collega tegen die vraagt: wat heb je meegenomen van vandaag? Je kunt in het voorbijgaan één woord zeggen.’

1 woord

**BEDANKT
VOOR
JULLIE
AANDACHT**

francoise.oliveira@ihub.nl

m.vinkenvleugel@piresearch.nl